

VERSLAG GOAB-KRING ZUID-WEST- NEDERLAND

Dit is het verslag van de regionale GOAB-kenniskring Zuid-West Nederland die online plaatsvond op 25 juni 2020 van 10.00 tot 11.30.

INHOUD

Aanmelding en opkomst	2
Programma	2
Kamerbrieven	2
OAB en LEA	2
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's ve, PO, VO, SO	5
HBo'er in ve.....	6
Actualiteiten	7
Save the date:	8

AANMELDING EN OPKOMST

Van de in totaal 43 gemeenten van deze kring waren op de bijeenkomst van 25 juni 2020 in totaal 24 deelnemers aanwezig namens 23 gemeenten. Deze opkomst (53%) is voor deze bijeenkomst gebruikelijk. Naast de aanwezige gemeenteambtenaren waren er twee kenniskringleiders van Oberon aanwezig.

PROGRAMMA

1. Welkom
2. Toelichting Kamerbrieven
3. HBO'er in ve
4. Actualiteiten
5. Afronding

KAMERBRIEVEN

OAB EN LEA

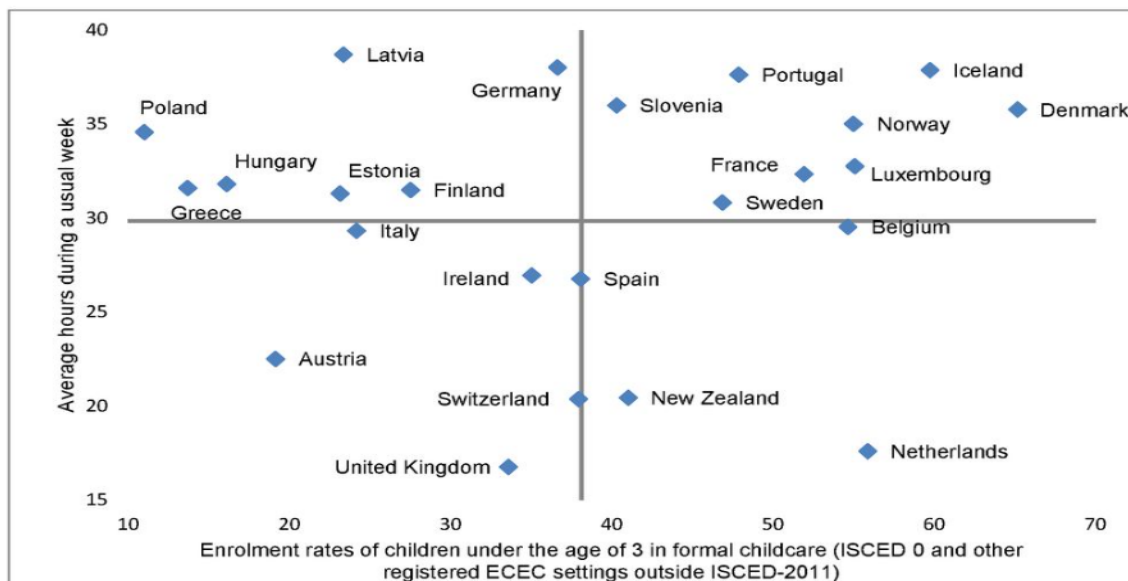
Op 19 mei verscheen een [Kamerbrief](#) met daarin veel informatie over onderwijsachterstanden (OAB) en over de Lokaal Educatieve Agenda (LEA).

Ten eerste: Er komt **geen uitstel van de invoeringsdatum van 960 uur ve**. Dit omdat uit het onderzoek van Sardes en Oberon -gehouden voor de corona-uitbraak- blijkt dat de invoering bij de meeste gemeenten goed verloopt. Wel kan er in toezicht en handhaving rekening worden gehouden wanneer kindercentra bij overmacht (dus ws ook als gevolg van de corona-crisis) niet kunnen voldoen aan de urennorm. De VNG maakt voor gemeenten een instructie over hoe zij kunnen handelen als een kindcentrum door overmacht niet aan de urenuitbreiding kan voldoen tussen augustus-december 2020.

Uit een korte peiling in mei 2020 blijkt dat circa 10% van de gemeenten verwacht de invoering van 1 augustus niet te halen. Tijdens deze kenniskring blijkt dat 5% van de aanwezige gemeenten verwacht 1 augustus niet te halen. 68% van de aanwezige gemeenten bij de kring gaf aan 1 augustus wel te gaan halen. Bij 26% is het aanbod al uitgebreid. Marco meldt dat uit een [OECD onderzoek](#) blijkt dat Nederlandse peuters een relatief weinig aantal uren ve ontvangen in vergelijking met vele andere Europese landen. Onderstaand plaatje, ook opgenomen in het verslag van de kenniskring vorig jaar juni, illustreert dit.

Figure 1.4. Access to early childhood services versus intensity of participation (2014)

Enrolment rates in formal childcare (ISCED 0 and other registered ECEC settings outside ISCED 2011) of children under the age of 3, and intensity of participation in these services during a usual week

Sources: OECD (2017b), OECD Online education database, OECD, Paris, <http://www.oecd.org/education/database.htm> and OECD (2017c), OECD Family Database, OECD, Paris, www.oecd.org/els/family/database.htm.

Tweede onderwerp van de brief is **toezicht op de kwaliteit van ve**. De Inspectie van het Onderwijs heeft een drietal themaonderzoeken uitgevoerd, op basis waarvan zij suggesties doen om het toezicht te verbeteren.

1. Onderdeel onderzoek **kwaliteit ve**. Dit betreft een steekproef onder 243 voorscholen (representatief en onder 72 vroegscholen (niet representatief). Uit het onderzoek blijkt dat de kwaliteit van VVE goed is, maar dat er verbetering mogelijk is met name in het educatieve handelen en de afstemming rondom de doorgaande lijn in VVE. Daarnaast valt op dat er sprake is van kwaliteitsverschil tussen locaties. Het onderzoek herhaalt een aantal factoren die van invloed zijn op de kwaliteit:
 - De educatieve kwaliteit
 - De ervaring en het opleidingsniveau van de pedagogisch medewerkers
 - De verbetercultuur in het team
 - De kwaliteit van het leiderschap

In de Kamerbrief geeft de minister aan dat hij een onderzoek vraagt naar hoe het toezicht op VE eruit zou kunnen/moeten zien.

2. Onderdeel pilot **toezicht**. Het gaat hier om een pilot in 16 gemeenten waarbij het toezicht op de kinderopvang (GGD) en op ve (Inspectie) in een bezoek zijn uitgevoerd. Onderdeel van het bezoek is een rondetafelgesprek met alle partners en het bezoek is gericht op het stimuleren van kwaliteit. Uit het onderzoek blijkt:
 - Gemeenten, houders kinderopvang en schoolbesturen verschillen in de mate waarin zij zicht hebben op de kwaliteit van vve en kinderopvang, sturen op verbetering en zich daarover verantwoorden.
 - De 16 gemeenten in de pilot voldoen grotendeels aan de wettelijke eisen voor vve en kinderopvang. Uitzondering: de resultaatafspraken vroegschoolse educatie.

- Verbetering is mogelijk: eigen en gezamenlijke doelen en ambities van gemeenten, houders kinderopvang en schoolbesturen.
- Het stimulerende gesprek van de inspectie met de partijen over samenwerken aan kwaliteit is een meerwaarde boven alleen toezicht houden.
- Risico's komen beter in beeld.
- De pilotwerkwijze stimuleert lokale samenwerking en draagt bij aan kwaliteitsverbetering en van vve (beleid en praktijk) en (toezicht en handhaving) kinderopvang.
- De proceskwaliteit van voorschoolse educatie (aanbod, zicht op ontwikkeling, educatief handelen, samenwerking, kwaliteitscultuur) is nog niet overal op orde en er is weinig zicht op.
- Kwaliteitsverbetering van vve vindt te weinig plaats en houders kinderopvang en schoolbesturen sturen daar niet altijd op. Bij betere sturing door alle partijen is de kwaliteit ook hoger.

De minister gaat met SZW in gesprek hoe integraal toezicht (vve/kov) er uit moet zien, met hierbij ook focus op proceeskwaliteit. Verder wenst de Inspectie meer toezicht voor OAB/VVE bij scholen en schoolbesturen.

3. Onderdeel onderzoek **LEA**. De inspectie heeft op basis van een uitgebreidere gemeentelijke vve-vragenlijst onderzoek gedaan naar de afspraken en doelen tussen gemeenten en onderwijs over onderwijsachterstanden, segregatie, integratie en leerlingspreiding (WPO 167 en 167a). Conclusie is dat deze duidelijker en beter geformuleerd kunnen worden. In paragraaf 4.2.3 zijn concrete doelen benoemd. Daarnaast geeft het onderzoek aan dat:
 - De betrokken partijen deels gevolg geven aan de wettelijke bepaling (jaarlijks overleg over de vier thema's).
 - Onderwijsachterstanden het vaakst aan de orde komt, daarna segregatie en integratie. Toelating en inschrijving in iets mindere mate.
 - De kwaliteitsdialoog met bijbehorende afspraken en meetbare doelen moeizaam tot stand komt. Oorzaken zijn onder andere: verschil in belangen, concurrentie tussen schoolbesturen en een groot verloop beleidsmedewerkers. Succesfactoren zijn onder andere: een goede vertrouwensrelatie tussen betrokken partijen en een heldere overlegstructuur. Niet alleen op bestuurlijk niveau maar ook op uitvoerend niveau.

De inspectie signaleert dat er meer integraal toezicht op de LEA nodig is. Als reactie schrijft de minister dat er in het najaar een beleidsagenda over het tegengaan van segregatie in het onderwijs komt en dat de inspectie meer gaat toezien op afspraken WPO 167/167a

Tot slot gaat de brief in op een aantal andere onderwerpen die bij actualiteiten worden behandeld.

Vragen

De aanwezige deelnemers vragen naar aanleiding van deze brief en onderzoeken:

- Of er goede voorbeelden van LEAs te vinden zijn. In het rapport van de inspectie worden een aantal voorbeelddoelen benoemd in paragraaf 4.3.2. Het GOAB-ondersteuningsteam kijkt of LEAs te delen zijn op de GOAB-site. Er is ook (oudere) informatie te vinden op <https://www.delokaleeducatieveagenda.nl/>
- Of er een standaard leidraad is om de onderwerpen van WPO 167a te bespreken. Die is er (nog) niet.
- Hoe een gemeente kan toezien op de vier factoren die van invloed zijn op kwaliteit van vve. Dit kan via subsidie, via kwaliteitsdialogen, via gesprek of via specifiek interventies. Een voorbeeld is de professionele leergemeenschap voor leerkrachten en pm'ers gericht op educatieve kwaliteit (vorige kenniskring, voorbeeld Top-VVE).

INHAAL- EN ONDERSTEUNINGSPROGRAMMA'S VE, PO, VO, SO

Het Rijk heeft geld uitgetrokken voor inhaal- en ondersteuningsprogramma's voor kinderen en leerlingen die (als gevolg van corona) een onderwijsachterstand oplopen. De programma's moeten aanvullend zijn op al bestaand aanbod; de financiering hiervoor is niet bedoeld om bestaande programma's te financieren. Instellingen en scholen kunnen de middelen hiervoor aanvragen.

Voorschools

Voor de ve geldt als indiendatum 28 juni a.s. Meer informatie over het indienen is [hier](#) te vinden. Voor veel gestelde vragen zie [dit overzicht](#) van de Rijksoverheid. Belangrijk om te weten:

- Gemeenten moeten geïnformeerd worden over de subsidieaanvraag. De aanvrager is een ve-aanbieder (die in het LRK als ve is geregistreerd). Belangrijk ook om als gemeente te bedenken wat je er van vindt als een aanbieder wel iets doet en de andere niet – betekent dat dat sommige kinderen die het wel nodig hebben, niet in aanmerking komen? Wat vind je daar van?
- Het gaat om peuters **met** ve-indicatie, en om een **extra** aanbod van 2 tot 5 weken in zomer,- herfst- of kerstvakantie 2020. Het aanbod bedraagt 10-16 uur per week. Daarnaast moeten er minimaal 5 VVE-peuters aan deel kunnen nemen; samenwerking tussen aanbieders is mogelijk om deze aantallen te behalen.
- De uren maken geen deel uit van de 960 urennorm; het aanbod mag niet al gesubsidieerd worden door gemeente
- Het aanbod wordt niet gezien als ve maar de basisvoorwaarden voor ve zijn wel van toepassing (net als wko). Er wordt geen toezicht gehouden op dit aanvullende aanbod.
- Financieel gezien is de vergoeding: € 12 per kind per uur en €500 organisatiekosten per LRK-nr met een subsidieplafond 7 miljoen

PO, VO, SO

Ook scholen in het po, vo of so kunnen middelen aanvragen voor inhaal- en ondersteuningsprogramma's. Dit is voor kwetsbare leerlingen. Scholen kunnen zelf aanwijzen wie zij denken dat hier onder vallen. Het gaat bijvoorbeeld om jongeren in een kwetsbare positie die een risico lopen op een ontwikkelingsachterstand. Meer informatie is [hier](#) te vinden. Aanvragen kunnen scholen [via DUS-i](#). Ook voor de programma's op scholen is een aantal uitgangspunten geformuleerd:

- Het programma moet tenminste 30 klok-uren beslaan.
- Uitbreiden bestaande activiteit mag (bv extra week zomerschool) MAAR: niet dubbel financieren (gemeente OF Rijk)
- Bij OAB-scholen (is scholen met een positieve achterstandsscore) is het mogelijk om voor max 20% v/d leerlingen subsidie aan te vragen. Voor overige scholen is dit 10% v/d leerlingen. OAB-scholen krijgen ook voorrang in het toekennen van de subsidies.
- S Scholen kunnen voor 3 tijdvakken middelen aanvragen: indienen voor 21 juni 2020 voor periode juli –dec 2020, indienen 18 augustus-15 september voor periode okt 2020 – aug 2021, en indienen tussen 19 oktober- 1 november als het plafond nog niet bereikt is voor periode dec 2020 - aug 2021. De aanvraagtermijn voor het eerste tijdvak is dus al voorbij.
- Financieel gezien gaat het om € 900 per leerling. Totale subsidie is € 244M (is inclusief voor VO en MBO).

Bijna twee derde van deelnemers (64%) geeft aan dat zij voor zichzelf een rol zien bij deze inhaal- en ondersteuningsprogramma's bij zowel de voorschool als het onderwijs. Nog eens 23% zegt een rol te zien bij de programma's voor het voorschoolse veld. Een aantal van de gemeenten vertelt ook aan dat scholen en/of

aanbieders in hun gemeente subsidie hebben aangevraagd dan wel hiermee bezig zijn. Een regionaal opererende aanbieder is in sommige gemeenten wel en in andere niet actief bezig met een zomerschool voor de peuters. 14% van de aanwezigen bij de kring Zuid-West ziet geen rol voor de gemeente bij de inhaal- en ondersteuningsprogramma's.

Vragen

- Is 30 klokuren de ondergrens? Ja, het programma moet minimaal 30 klokuren zijn per leerling. Meer is mogelijk.
- Wat is mogelijk in de onderwijstijd? Het gaat om ondersteuning buiten reguliere lestijd. Het kan een verlengde schooldag zijn of zomer/herfst/winterschool tijdens vakantieweken.

HBO'ER IN VE

Vanaf 1 januari 2022 moet er een hbo-geschoolde pedagogisch beleidsmedewerker (pbm) verbonden zijn aan de ve. De pbm'er in de ve moet 10 uur per doelgroepkind per locatie per jaar inzetbaar zijn. De opleidingseisen voor de pbm'er in de ve zijn gelijkgesteld aan die van de pbm'er in de kinderopvang. Een overzicht van de opleidingseisen is [hier](#) te vinden.

Gemeenten krijgen hier (nu al) middelen voor in de specifieke OAB-uitkering. De inzet van de pbm'er is gericht op het verhogen van de kwaliteit van ve door het coachen van pedagogisch medewerkers en het uitvoeren van kwaliteitsverhogende maatregelen. Over de inzet (vorm en organisatie) van de pbm'er kunnen gemeenten in overleg met de aanbieders – wat is wenselijk in de gemeente? Een centrale pbm'er (in dienst bij een van de aanbieders, bij de gemeente of bij JGZ als daar bijvoorbeeld ook de vve-coördinatie zit) of juist een pbm'er per aanbieder? En op welke wijze wil of kan de gemeente dit financieren? Als vaste voet of als aanvulling op de uurprijs? De gemeente heeft dus een aantal zaken te organiseren:

- Afstemmen met aanbieders (vorm, organisatie)
- Besluiten over financiering (in uurprijs, additioneel, per kind etc)
- Rollen en taken opnemen in gemeentelijk (kwaliteits)beleid, monitoring. NB. D aanbieder moeten in het pedagogisch beleidsplan duidelijk opnemen welke taken de pbm'er ve uitvoert en hoe de uren per locatie worden ingezet.

Het verdient de aanbeveling om in 2020 al te beginnen met gesprekken hierover. Implementatie kan tijd kosten. Meer hierover en over de beleidskeuzes voor de inzet van de pbm'er in de [handreiking](#) van het GOAB ondersteuningstraject. In de G37 is al eerder ervaring opgedaan met de inzet van een hbo'er in de ve. Deze ervaringen zijn verwerkt in de eerder genoemde handreiking. De ervaringen (succesfactoren en knelpunten) zijn eveneens terug te lezen in een [brochure](#) uit 2013. Sardes heeft in 2019 een onderzoek uitgevoerd naar de inzet van een pbm'er in kleinere gemeenten. Dit is [hier](#) terug te vinden. Ook deze bevindingen zijn verwerkt in de recente [handreiking](#) van het GOAB-ondersteuningstraject. De gemeente Ridderkerk heeft al een functie- en taakomschrijving gemaakt voor de pbm'er ve. Van de aanwezige gemeenten geeft bijna driekwart (73%) aan nog niet te zijn gestart met gesprekken over de inzet van de pbm'er ve. 23% zegt gestart te zijn met het gesprek en de overige 5% heeft al een hbo'er ve in de gemeente.

Vragen

- Voor wiens rekening is de opleiding van de hbo'er ve? Er zijn voorbeelden, bijvoorbeeld Geertruidenberg, waar de gemeente een deel van de opleidingskosten betaald (6 maanden van de opleiding voor opleidingen in 2020/2021). Dat is een van de mogelijkheden. Maar er zijn ook voorbeelden waar de aanbieder (en de medewerker) de opleiding betaald (betalen).

- Met welke kosten moet er ongeveer rekening gehouden worden? Grofweg: € 40 loonkosten per uur maal 10 uur per doelgroepkind per jaar is grofweg € 400 per doelgroepkind per jaar.
- Mag de pbm'er ve flexibel worden ingezet per organisatie? Nee, wel per locatie (dus uren verdelen over de groepen per locatie) maar niet per organisatie. De uren zijn locatiegebonden (ook ivm toezicht door GGD)
- Wat is de peildatum? 1 januari van het lopende jaar is de peildatum. De eerste peildatum voor het aantal doelgroepkinderen is dus 1 januari 2022. Meestal weten aanbieders ongeveer 2 maanden van te voren al hoe hun bezetting er dan uit zal zien.

ACTUALITEITEN

- In de [septembercirculaire gemeentefonds](#) komt duidelijkheid over hoogte te vergoeden ouderbijdrage tijdens corona. Op macroniveau € 8,3 miljoen beschikbaar.
 - o Een aantal gemeenten heeft de facturen van aanbieders al betaald. De aanbieders hebben de ouders al gecompenseerd.
 - o Er wordt gevraagd of gemeenten een ouderbijdrage boven fiscaal maximum moeten vergoeden. Het Rijk heeft met de Kinderopvang afspraken gemaakt dat tot 11 mei de kinderopvangorganisaties eventuele ouderbijdragen boven het fiscaal maximum terugstorten en het Rijk (via de SVB) de bijdragen tot aan fiscaal maximum. Na 11 mei was de kinderopvang weer open. Voor de buitenschoolse opvang is opgenomen dat de aanbieder dit (op verzoek van een ouder) uit kan betalen. Er zijn geen landelijke afspraken over het terugbetalen van bijdragen boven fiscaal maximum voor VVE, SMI of zogenoemde Asscherpeuters door de kinderopvang of gemeenten. Het ligt niet in de lijn der verwachting dat hier bij de vergoeding van het Rijk aan gemeenten rekening mee is gehouden. Eventuele vragen hierover kunnen het best bij de VNG gesteld worden.
- De jaarlijkse digitale vragenlijst van de Inspectie over VVE is recent uitgezet.
 - o Hier zijn geen vragen over vanuit deze kring.
- [Aangehouden motie](#) ruimte voor peuter/kleutergroepen: er volgt eerst een handreiking over wat er mogelijk is binnen de huidige regelgeving en mogelijk daarna een onderzoek.
- [Onderzoek](#) naar de mate waarin gemeenten met asielopvang ve aanbieden aan vluchtelingenpeuters (oplevering in de zomer)
- [Onderzoek](#) of basisscholen van azc's, of gemeenten, een zomerprogramma kunnen aanbieden aan azc-leerlingen. Het gaat hierbij niet direct om zomerscholen maar een programma tijdens de zomervakantie. Vraag hierbij is of dit een programma onder de hoede van scholen of onder de hoede van gemeenten kan of moet zijn. Er wordt gekeken of aanbod logisch is via basisscholen gekoppeld aan asielzoekerscentra, of dat bv een gemeente dit aanbod gaat regelen, dan dus niet perse in schoolse setting en zonder bevoegde leerkrachten.
- Het ontwerpbesluit over het fiscaal maximum 2021 is uitgebracht. Voor 2021 is het maximum voorlopig gesteld op € 8,46 ([ontwerpbesluit SZW](#)).
- [Literatuuronderzoek](#) vervoegde startleeftijd ve (NRO): hieruit blijkt dat ve tussen 2 en 3 jaar het voordeligst voor hun cognitieve, sociale en taalontwikkeling. Een optimaal startmoment is niet aan te geven. Wel blijkt dat een langere loopduur van het vve-programma het bevorderlijkst is. Overigens is kwaliteit essentieel voor effect
- Verantwoordingsonderzoek OAB Algemene Rekenkamer 2019. Tijdens de jaarlijkse verantwoordingsdag ook aandacht voor het OAB van het Rijk. Zie het [rapport](#)

- Dan drie onderzoeken die samenhangen. Uit Brede Maatschappelijke Heroverwegingen en twee IBO's (Interdepartementaal BeleidsOnderzoek) komen suggesties voor herzieningen in het stelsel (voorschool en samenwerking kinderopvang-onderwijs). Verschillende scenario's zullen in samenwerking tussen ministeries worden uitgewerkt met 3 doelen: arbeidsparticipatie, ontwikkeling van het kind en vereenvoudiging van het stelsel. Voor de zomer komt een tussenrapportage en einde van dit jaar de eindrapportage. Dit zal waarschijnlijk door een volgend kabinet pas verder opgepakt worden. Zie Brede maatschappelijke [Heroverwegingen](#) 1: Kwalitatief goed onderwijs met kansen voor iedereen en [IBO Deeltijdwerk](#) en [IBO Toeslagen deelrapport 2](#)
- Vanaf eind juni is er tot slot een [internetconsultatie](#) opengesteld voor enkele wijzigingen aan onderwijswetten, waaronder de WPO (zie pg 30 en verder). De meeste voorstellen zijn tekstueel. Voor artikel 165 WPO (over ondersteuning voor leerlingen bij onderwijsachterstanden) en 168 WPO (financiering OAB) zijn ook meer inhoudelijke wijzigingen voorgesteld. Ten eerste dat voor leerlingen wordt geschrapt dat ondersteuning gericht moet zijn op taalachterstanden. Alle schoolse inzet gericht op het voorkomen van onderwijsachterstanden kan daarom worden aangeboden onder OAB als deze wijziging definitief is. En met de wijziging van WPO 168 komt ook het overleg over segregatie, integratie, toelating en spreiding van leerlingen onder de financiering van OAB (beschreven in 167a) te vallen. De voorgestelde wijzigingen volgen de huidige praktijk.

6 oktober van 10.00 – 12.30 a.s. vindt de uitgestelde GOAB-bijeenkomst over Nieuwkomers plaats. Meer informatie volgt via www.goab.eu

SAVE THE DATE

De volgende kenniskring voor regio Zuid-West vindt plaats op **donderdag 19 november 2020 van 10.00 tot 13.00**. De locatie maken wij zo spoedig mogelijk via de website www.goab.eu bekend. Als mogelijke onderwerpen is stand van zaken 960 uur ve genoemd.

Voorafgaand aan de bijeenkomst sturen wij de agenda en stukken toe naar alle GOAB-contactpersonen van gemeenten in regio Zuid-West.